

УДК 336.7

Економічні науки

Лучникова Тетяна Петрівна

старший викладач кафедри менеджменту

залізничного транспорту

Державний університет інфраструктури та

технологій транспорту

Лучникова Татьяна Петровна

старший преподаватель кафедры менеджмента

железнодорожного транспорта

Государственный университет инфраструктуры и

технологий транспорта

Luchnikova Tetiana

Senior Lecturer of the Department of

Railway Transport Management

State University of Transport Infrastructure and Technologies

Безбожна Анастасія Олександрівна

магістрант

Державного університету інфраструктури та

технологій транспорту

Безбожная Анастасия Александровна

магистрант

Государственного университета инфраструктуры и

технологий транспорта

Bezbozhna Anastasiia

Student of magistracy of the

State University of Transport Infrastructure and Technologies

ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ОСНОВА ВАЛЮТНОГО РИНКУ

ВАЛЮТНЫЕ ОПЕРАЦИИ КАК ОСНОВА ВАЛЮТНОГО РЫНКА CURRENCY OPERATIONS AS THE BASIS OF THE EXCHANGE MARKET

Анотація: У статті досліджено значення терміна «валютна операція», проаналізовано погляди науковців на його тлумачення. Автори дійшли висновку, що одні дослідники, трактуючи поняття «валютна операція» пов'язують його з використанням валюти, як платіжних засобів в міжнародному обігу, а інша частина дослідників пов'язує досліджуване поняття з угодами з приводу купівлі-продажу та надання позик в іноземній валюті. Надано класифікацію валютних операцій. На основі проведеного дослідження авторами сформовано пропозиції щодо власного визначення поняття «валютна операція».

Ключові слова: валюта, валютна операція, валютна угода.

Аннотация: В статье исследовано значение термина «валютная операция», проанализированы взгляды ученых на его толкование. Авторы пришли к выводу, что одни исследователи, трактуя понятие «валютная операция» связывают его с использованием валюты, как платежных средств в международном обороте, а другая часть исследователей связывает изучаемое понятие договорам по поводу купли-продажи и предоставления займов в иностранной валюте. Предоставлена классификация валютных операций. На основе проведенного исследования авторами сформированы предложения по собственному определению понятия «валютная операция».

Ключевые слова: валюта, валютная операция, валютное соглашение.

Summary: The article examines the meaning of the term «currency operation», analyzes the views of scholars on its interpretation. The authors

came to the conclusion that some researchers, treating the notion of «currency operation» link it with the use of currency as a means of payment in international circulation, and another part of researchers linked the research concept with agreements on the sale and purchase of loans in foreign currency. Classification of currency transactions is provided. On the basis of the study, the authors formulated proposals for the self-determination of the concept of «currency operation».

Key words: *currency, currency transaction, currency agreement.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сьогоднішній день в умовах ринкової економіки компанії вже не можуть функціонувати лише в межах внутрішнього ринку. Перед сучасними організаціями постала необхідність співпраці іноземними контрагентами. В основі такої співпраці є товарно-грошові відносини між ними, які не можливо здійснити без обміну валюти однієї держави на іншу. Тож для забезпечення цього функціонує валютний ринок, на якому здійснюються операції з обміну валюти та називаються «валютними операціями».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенням окремих питань у сфері валютного регулювання займались багато вчених. До них можна віднести Шевчик О. С., Джавагу А. В., Шкарупу В.К., Коломоєць Т. О., Крохину Ю. А., Загороднього А. С., Чирку Д. М. та інші [1-8].

Однак, незважаючи на таку велику увагу, деякі питання у цій сфері, до яких належить дослідження сутності та змісту поняття «валютна операція», вимагають подальшого з'ясування та уточнення.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає в дослідженні сутності та змісту поняття «валютна операція», з метою уточнення його трактування на сучасному етапі розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ключовим поняттям українського валютного законодавства є поняття «валютна операція» Валютні операції здійснюються між будь-якими особами як резидентами так і нерезидентами, які ж і набувають статусу суб'єктів валютних правовідносин та відповідно їх дії підпадають під сферу валютного регулювання й контролю. Українське законодавство визначення валютної операції не дає а лише обмежується встановленням вичерпного переліку дій, які охоплюються цим поняттям [7].

Таким чином, згідно декрету Кабінету Міністрів України Про систему валютного регулювання і валютного контролю «валютні операції» - це операції, які, по-перше пов'язані з переходом права власності на валютні цінності, по-друге, пов'язані з використанням валютних цінностей в міжнародному обігу як засобу платежу, з передаванням заборгованостей та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності, по-третє, пов'язані з ввезенням, переказуванням і пересиланням на територію України та вивезенням, переказуванням і пересиланням за її межі валютних цінностей [4].

В фінансово-економічному словнику досліджуване поняття трактується, «як вид банківської діяльності чи то діяльності фінансово-кредитних установ, а також діяльності юридичних і фізичних осіб щодо купівлі-продажу та надання в позики в іноземній валюті [1]».

Серед вчених немає єдиної думки щодо визначення поняття «валютна операція». На думку Джаваги А. В. під валютною операцією варто розуміти «сукупність юридичних і фактичних дій учасників валютних відносин (резидентів, нерезидентів, органів і агентів валютного контролю), які регламентуються як приватно - правовими так і публічно-правовими нормами та спрямовані на виникнення, припинення чи то зміну прав і обов'язків відносно валютних цінностей, а також переміщення валютних цінностей через митний кордон держави [2, с. 68]».

Шкарупа В. К. та Коломоєць Т. О. зазначають, що «валютні операції – дії фізичних та юридичних осіб, які спрямовані на встановлення, зміну або припинення їхніх прав та обов'язків при здійсненні дій з валютою та валютними цінностями [8, с. 200]».

Крохіна Ю. О. вважає, що «валютна операція - це встановлена валютним законодавством сукупність дій резидентів або нерезидентів, яка може здійснюватись з валютою чи валютними цінностями, у формі угоди, яка характеризується рухом валюти і валютних цінностей та має вигляд фізичного переміщення чи переходу права власності на цю валюту (валютні цінності) [5, с. 700]».

Чирка Д. М. «валютними операціями» називає всі «угоди, які укладаються суб'єктами валютного ринку з приводу купівлі-продажу іноземної валюти та інших валютних цінностей і надання позик в іноземній валюті на певних умовах в певний момент часу [6]».

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що одні дослідники, трактуючи поняття «валютна операція» пов'язують його з використанням валюти, як платіжних засобів в міжнародному обігу, а інша частина дослідників пов'язує досліджуване поняття з угодами з приводу купівлі-продажу та надання позик в іноземній валюті. Для того, щоб більше точніше зрозуміти сутність поняття «валютна операція» необхідно розглянути класифікацію валютних операцій, яка подана на рис.1.

Рис. 1. Класифікація валютних операцій

Джерело: складено автором на основі [2, с. 70-71]

Підсумовуючи зазначені визначення «валютної операції» та наданої нами класифікації валютних операцій вважаємо, що *під «валютними операціями» слід розуміти операції або угоди між суб'єктами валютного ринку, які пов'язані з купівлею чи продажем іноземної валюти, коштовного каміння, дорогих металів, наданням позик в іноземній валюті в готівковому чи безготівковому порядку та їх переміщення через митний кордон України.*

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведені дослідження сутності й змісту поняття «валютної операції» дозволять нам в майбутніх дослідженнях виявити фактори впливу на ефективне управління валютними операціями та надати пропозиції у вирішенні даної проблеми.

Література

1. Загородній А.С. Фінансово-економічний словник [Текст] / А. С. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
2. Джавага А. В. Правові основи валютного регулювання та валютного контролю в Україні : дис. канд. юр. наук : 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Джавага Анна Вікторівна – Запоріжжя, 2015. – 231 с.
3. Джавага А. В. Валютна правосуб'єктність, поняття і види суб'єктів валютних правовідносин / А. В. Джавага // Адміністративне право та процес. – 2014. – № 4. – С. 175–184.
4. Декрет Кабінету Міністрів України — Про систему валютного регулювання і валютного контролю від 19.02.1993 р. № 15-93.
5. Крохина Ю. А. Финансовое право России: учебник / Ю. А. Крохина. – 3-е изд., перераб. и. доп. – М.: Норма, 2008. – 720 с.
6. Чирка Д.М. Валютні операції як основа валютного ринку / Економічний аналіз. – 2010.- № 7. – С. 129-132.
7. Шевчик О. С. Валютні операції, як об'єкт валютного контролю / О. С. Шевчик // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 763–768 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12socovc.pdf>
8. Шкарупи В. К., Коломоєць Т. О. Фінансове право України: навч. посіб. / [В. К. Шкарупа, І. О. Сквирський, Т. О. Коломоєць та ін.]. – К.: Істина, 2007. – 256 с.

References

1. Zaghorodnij A.S. Finansovo-ekonomichnyj slovnyk [Tekst] / A. S. Zaghorodnij, Gh. L. Voznjuk. – K.: Znannja, 2007. – 1072 s.
2. Dzhavagha A. V. Pravovi osnovy valjutnogho reghuljuvannja ta valjutnogho kontrolju v Ukrajinu: dys. kand. jur. nauk: 12.00.07 – administratyvne pravo i proces; finansove pravo; informacijne pravo / Dzhavagha Anna Viktorivna – Zaporizhzhja, 2015. – 231 s.
3. Dzhavagha A. V. Valjutna pravosub'jektivnistj, ponjattja i vy dy sub'jektiv valjutnykh pravovidnosyn / A. V. Dzhavagha // Administratyvne pravo ta proces. – 2014. – № 4. – S. 175–184.
4. Dekret Kabinetu Ministriv Ukrainy — Pro systemu valjutnogho reghuljuvannja i valjutnogho kontrolju vid 19.02.1993 r. # 15-93.
5. Krokhyňa Ju.A. Fynansovoe pravo Rossyy: uchebnyk / Ju.A.Krokhyňa. – 3-e yzd., pererab. y. dop. – M.: Norma, 2008. – 720 s.
6. Chyrka D.M. Valjutni operaciji jak osnova valjutnogho rynku //Ekonomichnyj analiz. – 2010.- № 7. – S. 129-132.
7. Shevchyk O.S. Valjutni operaciji, jak ob'jekt valjutnogho kontrolju / O. S. Shevchyk // Forum prava. – 2012. – № 2. – S. 763–768 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu:<http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12socovc.pdf>
8. Shkarupy V.K., Kolomojecj T.O. Finansove pravo Ukrainy: navch. posib. / [V.K.Shkarupa, I.O. Skvyrsjkyj, T.O.Kolomojecj ta in.]. – K.: Istyna, 2007. – 256 s.